

УДК 338.24.021.8+35.075.31(477)

СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМОСЛОВОСТІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Гонтарук Я.В., здобувач
Вінницький національний аграрний університет

У даній статті досліджено динаміку змін надходження інвестицій в переробну промисловість Вінницької області в умовах глобалізації

Ключові слова: динаміка, іноземні інвестиції, глобалізація, інтеграція.

Постановка проблеми. На сучасному етапі формування ринкових відносин в умовах глобалізації суспільних процесів у аграрному секторі економіки особливо для підприємств переробної промисловості важливим постає питання інвестування даного виду діяльності.

З цією метою нами проведена структурно-динамічна характеристика інвестування в переробну промисловість регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні питання інвестування агропромислового комплексу в умовах глобалізації були визначені в працях таких учених як Дравік І., Лукьяненко Д.Г., Мозговий О.М., Сазонець І.Л. та інші.

Виклад основного матеріалу. У 2011р. в економіку області іноземними інвесторами вкладено 29,1 млн.дол. США прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал).

Основною формою залучення капіталу були грошові внески, частка яких склала 99,6% вкладеного обсягу. Крім того, капітал нерезидентів в області зріс за рахунок внесків у вигляді рухомого і нерухомого майна та нематеріальних активів.

Приріст іноземного акціонерного капіталу в економіці області, з урахуванням його переоцінки, утрат і курсової різниці, у 2011р. склав 20,7 млн.дол.

За цей час зросли обсяги капіталу з Австрії на 34,7 млн.дол. Продовжували нарощувати свій капітал інвестори з Кіпру, Російської Федерації, Лівану, Італії та інших країн. Приріст іноземного акціонерного капіталу у 2011р. спостерігався на підприємствах, що виробляють харчові продукти, напої та тютюнові вироби – на 15,7 млн.дол., добувної – на 2,8 млн.дол., сільського господарства – на 1,6 млн.дол., підприємств з оброблення деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів – на 1,4 млн.дол.

Слід відмітити, що найбільші обсяги приросту іноземного капіталу у 2011р. досягнуто на підприємствах м.Вінниці (8,4 млн.дол.), Козятинського (10,2 млн.дол.) та Бершадського (майже 1,0 млн.дол.) районів.

Іноземні інвестиції в акціонерний капітал в динамічному ряді також мають чітку тенденцію до зростання, що є насамперед наслідком інтеграції

економіки регіону із світовою (табл.1). Найбільші обсягів вкладень припадають саме на агропромисловий комплекс, адже в умовах світової продовольчої кризи даний сектор є найбільш перспективним як в середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Таблиця 1

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в область за видами економічної діяльності у 2011 році

Показники	Обсяги інвестицій на			
	1 січня 2011р.		1 січня 2012р.	
	тис.дол. США	у % до загального підсумку	тис.дол. США	у % до загального підсумку
Усього	205319,1	100,0	225994,0	100,0
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	17759,0	8,6	19317,3	8,5
сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	17759,0	8,6	19317,3	8,5
Промисловість	105656,6	51,5	125529,3	55,5
добувна промисловість	23533,9	11,5	26289,8	11,6
переробна промисловість	81301,6	39,6	98421,6	43,6
виробництво харчових продуктів	49122,0	23,9	64802,1	28,7

Джерело: [2]

Стрімкий розвиток інвестування переробної промисловості регіону підтверджується приростом прямих іноземних інвестицій (табл.2).

Таблиця 2

Приріст (скорочення) прямих іноземних інвестицій до початку року за видами економічної діяльності, тис.дол. США

Показники	Обсяг інвестицій		Приріст (скорочення) інвестицій
	на 1 січня 2011р.	на 1 січня 2012р.	
Усього	205319,1	225994,0	20674,9
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	17759,0	19317,3	1558,3
Промисловість	105656,6	125529,3	19872,7
добувна промисловість	23533,9	26289,8	2755,9
переробна промисловість	81301,6	98421,6	17120,0
виробництво харчових продуктів	49122,0	64802,1	15680,1

Джерело: [2]

В загальній структурі інвестування в економіку основну частку іноземних інвестицій займає переробна промисловість, що ще раз підтверджує що в умовах інтеграції економіки регіону в світовий простір даний сектор є найбільш привабливим (рис.1).

Основними інвесторами в переробну промисловість області є Австрія, Франція, Кіпр, Німеччина та РФ (табл. 3). Основний обсяг інвестицій припадає саме на харчову промисловість області чому сприяє не лише агропромислове

спрямування розвитку регіону, а й світові тенденції на світових ринках продовольства.

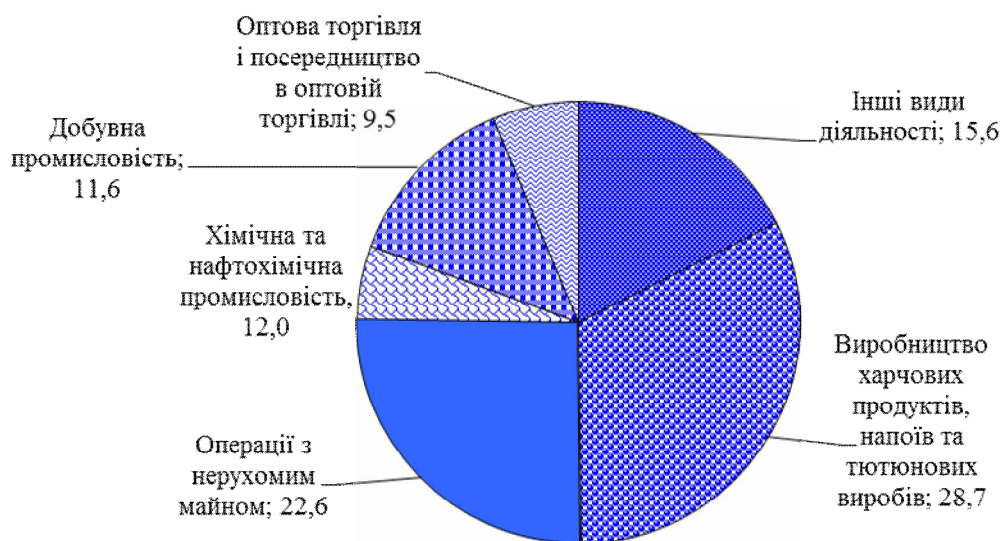

Рис. 1. Структура прямих іноземних інвестицій в область за видами економічної діяльності на 01.01.2012 року

Джерело: [2]

До основних проблем, що впливають на інвестування переробної промисловості Вінницької області, доцільно віднести:

- недосконалість законодавства щодо інвестування;
- потужний податковий тиск, несвоєчасне відшкодування ПДВ;
- довготривалість та «бюракратизація» процедури реєстрації підприємств, досить значна кількість видів діяльності, що підлягають ліцензуванню;
- незавершеність земельної реформи, досить складна процедура виділення земельних ділянок;
- слабкий захист інтелектуальної власності;
- присутність рейдерства тощо.

До несприятливих умов інвестиційного клімату області, а також країни в цілому, необхідно відзначити низький рівень захисту інвесторів. Індекс захисту інвесторів є середнім значенням показників індексів розкриття інформації про угоду (прозорість угод між пов'язаними особами), відповідальності директорів та легкості судового переслідування директорів компаній (спроможність акціонерів подавати до суду на директорів і відповідальних осіб компаній за неправомірні дії). Індекс має значення від 0 до 10, і чим вище оцінка, тим вище рівень захисту інвесторів. Для України індекс захисту інвесторів складає 4,7 [4].

На даний час «левоу» частку прямих іноземних інвестицій в економіку області здійснюють ТНК. Основними причинами, що спонукають транснаціональні компанії здійснювати ПІІ в перобну промисловість регіону є:

- прагнення до найвигіднішого вкладення капіталу, а в умовах світової продовольчої кризи дана галузь є досить привабливою;

Таблиця 3

**Прямі інвестиції (акціонерний капітал) зарубіжних країн в економіку
області за видами економічної діяльності у 2011 році**

Показники	тис.дол. США		У % до загального обсягу по країні
	на 1 січня 2011р.	на 1 січня 2012р.	
Австрія	11278,6	46010,5	100,0
переробна промисловість	6366,3	16492,0	35,8
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	6366,3	16492,0	35,8
Франція	30151,6	29552,5	100,0
переробна промисловість	26357,3	25581,3	86,6
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	26357,3	25581,3	86,6
Кіпр	20707,9	28126,6	100,0
переробна промисловість	3241,0	10649,6	37,9
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	2301,8	9713,3	34,5
Німеччина	45629,6	23372,8	100,0
переробна промисловість	20785,9	20333,1	87,0
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	8134,8	8106,2	34,7
Російська Федерація	12583,3	13539,7	100,0
переробна промисловість	9070,4	9220,6	68,1
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	3136,9	2602,0	19,2

Джерело: [2]

– економічна фактори (рентабельність значно вища ніж за кордоном, проте і вищі ризики), недосконалість законодавства, високі податки, торговельний протекціонізм, необхідність «відмивання» незаконних коштів і т. ін.

Проте, при оцінці наслідків присутності ТНК в ролі інвестора переробної промисловості області доцільно дослідити позитивні та негативні наслідки проникнення ТНК в переробну промисловість Вінницької області.

Серед позитивних тенденцій доцільно звернути увагу на наступні чинники:

– дані інвестори стимулюють модернізацію (впровадження високоефективних технологій, переоснащення існуючих підприємств з переробки тощо);

– мультиплікативний ефект (інвестування в одну переробну галузь збільшує обсяги інвестицій в інші галузі), що в свою чергу може призвести до формування міжгалузевих кластерів;

– відкриття доступу до фінансових ресурсів та світових ринків продовольства.

До ризиків залучення прямих іноземних інвестицій в переробну промисловість Вінниччини можна віднести:

- імпорт сільськогосподарської продукції з регіону може посилити проблему нестачі продовольства та є загрозою для продовольчої безпеки;
- інновації вводяться ТНК дуже стримано;
- модернізація в довгостроковій перспективі може призвести до скорочення числа зайнятих у сільському господарстві при зростанні прибутків селян, що залишилися у виробництві;
- можлива надмірна експлуатація малих фермерів з боку консолідованого капіталу транснаціональної компанії, яка може зловживати домінуючим положенням на ринку, використовуючи цінові та нецінові важелі;
- негативні впливи на екологію.

Однією з головних особливостей інтенсифікації процесів глобалізації, інтернаціоналізації та транснаціоналізації економіки в нинішніх умовах є постійним динамічне зростання обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в переробну промисловість області, поява абсолютно нових якісних характеристик їх руху.

Висновки. Отже, розумне використання інвестицій в харчову промисловість області є запорукою успішного функціонування даних підприємств в умовах глобалізації. Інвестиції в переробну промисловість Вінницької області слід розглядати не тільки як засіб отримання доступу до зовнішніх джерел фінансування чи сучасних технологій або передового управлінського досвіду, але й як фактор зростання економіки в цілому, забезпечення їхньої конкурентоспроможності на світовому ринку.

Література

1. Дравік І. Зростання значення прямих іноземних інвестицій у стратегічному розвитку сучасних підприємств / І. Дравік // Економіка і держава. – 2008. – № 4. – С.23-26.
2. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності підприємств області у 2011 році. / За ред. Шевченко О.В., Олійник О.Є. / Вінниця 2012. – 69 с.
3. Мельник В. В. Міжнародна інвестиційна діяльність / В. В. Мельник, В. В. Козюк. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 249 с.
4. Оценка бизнес регулирования [Doing Business] / Проект Всемирного Банка. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://russian.doingbusiness.org/>
5. Сазонець І. Л. Інвестування: євроінтеграційний напрям / Сазонець І. Л. – Д. : Вид-во ДНУ, 2007. – 120 с.
6. UNCTAD. World Investment Report 2008: Transnational Corporations, and the Infrastructure Challenge. – New York and Geneva : UNITED NATIONS, 2008 – 411 p.
7. UNCTAD. Assessing the impact of the current financial and economic crisis on global FDI flows. – 2009. – January. – 23 p.
8. <http://www.unctad.org>

Summary

Structural and dynamic characteristics of foreign investment in processing industry of Vinnitsa region under globalization / Hontaruk Y.

This article investigates changes in the investments in the processing industry Vinnitsia region in the context of globalization.